

GLAS

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravništvo v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljave naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Iz ipávske doline.

(Odgovor „Sočinemu“ dop. iz Tolmina 10. avg.)

Krogla iz Tolmina vzletela je čez tarčo ter, namesti v Gorico, prižvižgala v ipavsko dolino. Svinec hočem pobrati ter skovati si iz svinčenke svinčnik, pa ž njim mirno napisati svoje misli. Ker se tolminski dopisnik zanima za pisatelja „besede goriškim rodoljubom,“ naj mu skrivaj šepetnem na uho, da jo je izpregovoril mož, ki sam mnogo „grunta“; nij mu torej trebe navdihovanja od drugod. Ako jaz nepoklicani zavetnik v pojasnilo onega članka kako zinem, storim to edino spricho tega, ker se z onim člankom, kakor ga jaz umevam, popolnoma vjemam.

Duh, ki veje iz imenovanega sestavka je po mojem menenji ta, da moramo narod moralno, duševno in materialno povzdigniti do kolikor mogoče najviše stopinje ter v ta namen združiti vse moči in se posluževati vseh primernih in poštenih sredstev. Kedo li more imeti kaj proti temu?

Ako pisec povdarja posebno važnost morale in značaja pri narodovi omiki, ali morda nijma prav? Narod brez nravnosti in moštva (in naj bo sicer še tako omikan!) podoben je onemu velikanu sè zlato glavo, srebrnim oprsjem . . . a — prstenimi nogami. Kamen se vdere v gori, se taka v dolžno, butne ob lončene stope orjakove in glej! skrha se noga, orjak se zaziblje ter z gromnim ropotom tebebi v prah! Tudi narod je orjak, a vlti ga treba drugače, nego omenjeni kip. Nočem ga postaviti na glavo, niti mu dati zlate noge a glavo lončeno: vlti moramo velikana celega iz trde

in žlahtne kovine; za stojalo mu dajmo moralo in korenito prepričanje, to mu bo stalnost dalo in značaj!

Naj trdi kedo karkoli, to je vendarle prvo. Če bo narod nraven in značajan, ne bojmo se! ne propade! potem mu nikedo tudi narodnosti, svobode in družih svetinj ne vkrade. Nraven in značajan narod vtegne pasti a nikedar propasti; če pade, pade častno kot možak in kot junak.

Toda vlijanje takega velikanskega kipa — to nij delo enega dneva, ene osebe ali enega stanu, ne ne! tu treba mnogo dolgega in vzajemnega truda, tu treba da prinese vsak nekoliko kovine, da prime za delo, kedorkoli čuti za to kaj moči in zmožnosti v sebi! Pa govorimo nravnost, brezi primer in prilik: Narodova omika mora sloneti na trdni, stalni, moralni podlagi. Zgodovina uči, da so najbogatejši in najizobraženejši narodi propadli, ako so propadli moralno. To tudi tolminski dopisnik prav dobro vé. Nravnost, značajnost, možaštvo — to so narodom najbolji zid, oklep in škit. A vse to nij plod enega dneva, narodi korakajo počasi! Nadalje te naloge ne smemo navaliti na pleča samo duhovnikom in učiteljem: narodova omika je naloga celega naroda, v ta namen se moramo združiti vsi. Res da imajo nekateri posebno dolžnost, a kedo more reči, da gledé tega nikake dolžnosti nijma? Kaj je neki dolžnost vsakaterega? Mari samo stanovska? Kar more, možak je storiti dolžan, ne tisto samo, kar veleva mu stan. Za moralno, duševno in značajsko omiko ljudstva naj res delajo zlasti oni, ki so prav zato poklicani, a drugi naj ne razdi-

rajo, nego jih podpirajo. Ako delovanje duhovnikov in učiteljev pri tako velikanski in težavni nalogi ne zadostuje, ne kamenjajte jih, nego tudi sami pritaknite roke. Složno samo, pa pojde!

In v ta namen naj nam služijo cerkev, šola in tudi časniki, ki imajo biti narodovi popotni učitelji. Ako bo ljudstvo čulo ponavljati iz ust pametnih civilistov in poštenih listov, kar je slišalo povdarjati v svetišči in učilišči, — potem bo nauk padel gotovo na dobra tla. Naša dosedanja needinost je uže mnogo kriva narodove nestalnosti in omahljivosti. Zato skupno, zlasti v temeljnih rečeh, složno v besedi in spisih in delih!

Druga prav krvavo potrebna stvar je ta, da pospešujemo tudi materialno blagostanje narodovo, da mu pomagamo izkopati se iz moreče revščine, ki je, žalibože! le premnogokrat grob omike, nravnosti in moštva. List ki bo tudi ljudstvu za potrebni kos dobrega kruha skrbel, on bo pravi prijatelj, rekel bi skoro — angelj rešitelj narodu. Nijsem ravno materialist, a vendar menim, da treba postaviti lepim uzorom realni temelj. Naš sedanji dom ne vesi v oblakih. Kako veliko besedo govori v življenji denar, premoženje, — kedo tega ne vé? Res da zato skrbé dobri kmetijski listi, kakor povdarja dopisnik iz Tolmina, dobro! jaz sem vesel, da jih imamo; toda le bolj bi me veselilo, ko bi vsaj na Primorskem izhajal le en sam prav dober list kmetovalcem namenjen. Ali bi ne bilo s tem mnogo bolje pomagano stvari? Ali nij mogoča edinost na tem polji? Ali je pametno in koristno tako cepljenje močij? To mimogredé priporočam, Bog ve, da iz

LISTEK.

VILENICA.

[Pis. Rafael Skalovič]

(Dalje.)

Smo že pri „verzelji“ one obzidane senožeti, ktera obdaja eno najimenitnejših Kraških votlin. Domišljija vznese misli i predstavlja vhod znamenite jame vse drugače, kakoršen je res: Nij tu silovitega skalovja, še manj velikanskega drevja, skoro nenadoma prideš pred malo vdrto jačko vsred ravnine i to je vhod Vilenice. Pravijo, da so nekđaj delali japnenico, pa naenkrat se je vdrlo i slavna Vilenica je bila odprta. Uhod je kakih deset sežnjev širok i zija proti „Vršičeni“, ter se razteza po novejših preiskavah 320 metrov v drob kraškega skalovja. Nad morjem stoji uhod 1381' a najspodnejši predel ima 1008', torej je 373 čevljev ali okolo 120 metrov globočine. Na severozahodni strani se gre po stopnicah navzdol do lesenih vrativ v

zidu, ki zapirajo skrivnostno prirodino svetišče čudovito poslopje Vil, ki ne sme biti oskrunjeno s pogledom vsakega nepozvanega prostaka. Na nasprotni strani visi nad žrelom jesenova i gabraova meja. Nad vratmi je v kamnu izdolben latinski časoslovni napis:

E LIBERALITATE COMITIS a Petazzi

ECCLESIA CorniLensis aCCepIt. (1809)

Torej je bila jama v lasti grofov Petazzi, imenitne rodovine tržaške, ki je imela mnogo posestev na Krasu. Oni grof, ki je Vilenico prepustil lokevski cerkvi, je bil poslednji iste rodovine: Aldelm „Petač“, ki je bil v Sežanski cerkvi pokopan l. 1817. Ker se je občina pozneje odkupila, živa sedaj tudi dohodke Vileničine. Vstopiš, se vstaviš, občutke napneš pričakovaje kaj nenavadnega, pa vlažen mrzel zrak ti nasproti pihlja: na levi strani jame raste grm bezgovine in dokler je še kaj svitlobe vidimo po tleh koprive i glive, — bolj naprej v globini preneha vsaktero organsko življenje. Po groblji kamenja pridemo pod prvi obok neka

mrščalica te prešine zlasti ako si poten prišel v hladno pečino, ter lahko kaj vjameš, kakor pisatelj teh vrstic, ki je bil osem dni potem hripav, pa morda tudi zato, ker je na vse grlo prepeval: „Kje je Slovanov očevina?“ da se je votlo razlegalo i odmevalo iz temne Vileničine globine, kakor glas splasene grozeče se planinske Vile, da je ne pustiš v miru počivati v nočnih podzemeljskih sobanah. Vodnik slovesno prižge sveče na trinogu, kakoršnega se rabi veliko saboto za „lumen Christi“, a vsakemu spremljevalcu dá tudi svečo v roke, ako jo hoče.

Nekđaj so rabili baklje ali še celó slame so vzeli seboj ter jo zažigali, pa s tem so ogrdili na mnogih mestih lepe čiste kapnike, da stojé kakor s črno zemljo posuti zraven steze, ki pelje v globočino. Kmalu se zgubi dnevna svitloba i tema te objame, okó nevajeno skuša prodreti obočne stene, pa se ne dá, kajti mejniki so postavljeni umetno izliti v tej božji tvornici naravnih čudesov, v medli polsenci od brljave luči razsvitljene nedoločne oblike. Uže smo v

poštenega namena, dotičnim jako cenjenim gospodom v resen prevdarek. Pa da se vrnem k stvari, naj povem svoje menenje ob kratkem: nismo vsi toliko premožni, da bi si mogli vse liste naročevati. Ali utrpi siromak — kmet omisliti si mnogo časnikov, in ko bi bili še tako dobri in potrebni? Ali jih utegne po mnogo prebirati? In vendar pravico do omike, napredka vsestranskega ima slednji! Podajajmo torej ljudem v enem listu kolikor mogoče obilno mnogovrstne, zdrave, koristne in potrebne hrane. Odločimo v njem se-sebno tudi stalen prostorček kmetovalcem. Da prostora ne zmanjka, skrbimo vsi zato, da pridejo v list samo spisi, vredni prostora, ki ga zasedajo. Za prazne čenče se nij iznašlo tiskarstvo.

Ako „beseda goriškim rodoljubom“ vroče na srce poklada skrb za naš duševni, moralni in materijalni razvoj in razcvet, menda pač ne meni politikov izključiti iz kola narodnih delalcev? Politikovanje nam je tudi potrebno; kar bi pa morali ščinoma prognati iz naših tednikov, to je vtikanje v zunanjo in „visoko“ politiko. Ali se ta ne podaja nekako smešno duodecni, za prostega seljaka pisanim novinam? Nij li to nekoliko predomišljavo, če mi v malih tednikih dajemo narodom Thierse in Gambette, Karlose in Alfonze? ako hočemo upljivati na kabinete in parlamente londonske in pariške? Čemu — li toliko ognja in ropota za daljne, nam ne „krop ne voda“ — velevlasti. Ta ogenj bi se pač bolje porabil za domače ognjišče!

O zunanjih zadevah lepo nepristransko in mirno poročajmo (razun če je treba pisati o bratih po krvi in jeziku, tam je ogenj na pravem mestu), o domačih zadevah pa živo in bolj obširno govorimo; a nikedar ne zabimo, da je list namenjen prostemu ljudstvu, tedaj vselej pišimo to in tako, kar in kakor je njemu primerno in potrebno.

Naša politika naj brani našo slovensko domovino, šege, jezik in druge svetinje očetov. Teh ne izdamo in ne prodamo za celi svet ne! Ne damo si jih skruniti in teptati; kedor nam te napade, dregne nam

prvem, večem prostoru, kakor v visoko obokanem gotiškem domu, v kojega sredini od vrha do tal sega velikanski steber kapnik; cela teža gore, bi rekel, sloni na njegovih plečih. Mnogi učenjaki pravijo, da tisuč in tisuč let preteče, preden se taki velikanski kapniki napravijo, pa to so le hipoteze ali učenjaška menenja. Schmidl, sloveč preiskovalec kraških jam, pravi da po računu zvedenih(?) mož, je potreboval nek ogromni kapnik v postojnski jami, ki meri 60' v okrogu, 80.000 let, da se je tako vdebelil, pa hitro pristavi, da je več manjših kapnikov se s časom odebelilo; skup sprimilo ter se združilo v velikane. Isto tako je tudi v Vilenici mnogo kapnikov, ki so polagoma rastoči se združili v enega, posebno zgornji od stropa viseči (stalaktiti) se zdoljnimi iz tal se dvigajočimi (stalagmiti) — na enem je celó napis izdolben z letnico združenja. Evo tu krasno podobo združenja narodov jednega jezika, pri nas Jugo i Severoslovanov?

(Dalje.)

v živo, znali mu bomo odgovoriti! Poštenim Nemcem in Italijanom spoštovanje, a krvav boj italijanizovanju in germanizovanju — to ostane naše geslo, dokler bode kaj duha v nas. Volitev poslancev in odbornikov itd. so naše prav eminentno domače zadeve, ki morajo vsacega Slovenca, zlasti pa novinarja zanimati . . . Evo Vam, dopisniče iz Tolmina, dovolje prostornega polja!

Ste li zadovoljni?

Balkan-tužni velikan.

„Gromade po gorah goré,
V nebó njih plamen šviga“!

Pomniš li še, predragi národ moj, one grozovite, temne čase, ko so ti po slovenskih gorah rudeči kresovi pisali ona strašna pisma? „Zakleti sovražnik tvojega dóma, tvoje vére, morilec tvojih očetov, skrunilec zalih hčerá in zvestih žen, požigalec tvojih selišč, teptalec rumenih strnišč, divji Turém je v deželi“! To so govorila ognjena sporočila vrhu planin.

Tudi danes planté v nebó oni ognjeni stebri! A danes ne trepečeš ti, moj rod, za drago deco in véro ženo, za dragi dom in sveto véro, danes ne goré kresovi po tvojih vrhovih, ne žuga „besno Ture“ tebi; gromade se žaré tam doli na slovanskem jugu, v tužni Bosni v zemlji Ercegovaj, v zemlji nesrečnih bratov tvojih. In ti velikanski kresi v nebó švigajoči so goreča poslopja, zapaljena sela in mesta!

Komú li svetijo te velikanske baklje, kaj neki poménijo? Pogrebne sveče so, k pokopu turškega trinoga plamteče! O žaru teh plameníc vžgé se našim bratom na júgu zarja zlate svobode, solnce milejše bodočnosti!

Ta misel, misel na osvobojenje naših bratov, bila je vže davno moja nada, moj uzor, moje zlate sanje. Vže pred leti zapisal sem si v dnevnik te vrstice:

Balkan tužni velikan,
V turški jarem zakován,
Dolгих, težkih petsto let
Živ mrličem vže prištét!
Balkan, sužni velikán,
Ti Evrópina sramóta,
Vragu groza in strahóta,
Bratom rodnim težka tuga,
Mučenik nesrečni juga,
Prišel je rešítve dan!

Balkan, sužni velikán,
Prišel je plačila dan!
V večni to stoji osnovi:
Robstva doba ti je preč!
„Naj jekleni so okovi,
Saj jeklén je tudi meč:
Zdrobi spona, je rabsúj si,
V meč okove zdaj prekúj si,
Oster meč pa v krepko dlan,
Prišel je osvete dan!

Balkan, tužni velikán,
Ura bije ti velika,
K sodbi kliči zdaj kronška,
Prime plačo naj tírán:
Svita vže krvava zora,
Mora pastí, pastí mora“!

Da, dolgo dovolje nosil je balkanski junak sramotni jarem. Stoletja in stoletja je trpel v-

nebovpijoče krivice, krvavo tlačenje in žaljenje; a mera je polna! Dan osvete, dan svobode je napočil!

Celi Balkan vstaja, otrasa verige, stopa v orožje, čuteč, da „manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužni! Sklenil je raje umreti, a ne več v robstvu živéti!

Ali kot umirajoči je pred odhodom na bojno polje sklenil oporoko, in najdražje mu na sveti zapustil nam, bratom mu po rodu in krvi, po véri in jeziku: izročil nam je svoje vboge pridruge in zapuščene otroke, katere je siróte poslal na našo zemljo.

Bratje, ali hočemo poslednjo voljo, najsrečnejše naročilo našega na smrt se borečega brata neizpolnjeno pustiti? Ali hočemo njegovo živo zaupanje v nas prevariti?

Nikedar! Njegovi očetje so bili boj za svobodo in omiko cele Evrope in on, naš južni brat, tudi sedaj preлива krvco za „krst častni in svobodo zlatno“, za najsvetejše svetinje človečanstva. Zato je pa v duhu pod zastavo teh svetih boriteljev vsako plemenito srcé. A ti junaci se boré zlasti tudi za nas, za slavo vsega slovanskega imena; zatorej je se-sebno vsak Slovan jim pomagati dolžán!

Se vé da! Pomagati bi jim morali se „sabljico opasano in puškico nabasano“ A ko bi nam to zabranili, kedó, ki se imenuje človeka, bo si upal zabraniti, da otiramo vsaj solze ubogih, k nam pribeglih, zapuščenih žen in nježnih otročičev, ki so sedaj morda vže udóve in sirote?! Zatorej k žrtveniku vsi! Vsak naj položi z dobrim srcem in brez odloga nanj svoj dar. Naprej, naprej duhovniki! Povsódi ste bili v prvi vrsti, kjer je šlo za véro in národ, dajte, poslavíte se tudi v sedanjem pomembnem trenutku! Možje, ki imate ženo in deco, ali ne čutite v srci bolečin teh siromaških sirot? Mladénici, krvi za brate ne žrtvujete, darújte vsaj nekoliko svojih žaljev, nekoliko novičev se znojem pridobljenih! Dekleta, vas ne kličem, vsaj vem, da vas k darilniku žene vže lastno srcé.

V vsacem kraji naj se sestavi „komité“ za nabor milodarov, in sicer bi tu stavil prašanje, ali bi ne mogli občinski zastopi prevzeti te svete in častne naloge?

Dokler traja ta sveti boj za véro in svobodo, dokler teče krv naših bratov, tudi mi opustimo vse veselice (razun onih, ki bi se morda napravile prav v ta namen), in kar bi imeli potrositi za razveseljevanje, položimo v roke ercegovskih sirot.

Če naši bratje žrtvujejo kri, ali bi nas ne morala rudečica oblitati, ko bi mi čisto nič ne žrtvovali? Dajmo, pokažimo jim simpatije, ne v besedi, nego v dejanji! Skrbimo jim za vbogo sirotčad in s tem se vdeležimo njihovega boja in njihove slave!

DOPISI.

V Ljubljani 6. sept. — (Škofovo poveljevanje — Hilzerjevi zvonovi — cerkveno petje in zaljšanje.) Bela Ljubljana je imela v svoji sredi imenitne goste, prevzvišeni knezo-nadžkof goriški, škof tržaški, knezo-škof celovski in knezo-škof mariborski sešli so se tu posvečevati novega ljubljanskega kneza in škofa dr. Janeza Zlatousta Pogacarja. Poleg teh visokih cerkvenih oseb

prišlo je iz dežele mnogo duhovnov, tudi goriška in mariborska škofija ste bile zastopani, ravno tako tudi nemški red in benediktini.

V nedeljo so vsi železnični vlaki pripeljali množice pobožnega ljudstva in po ulicah je vse vrelo proti stolni cerkvi. Duhovščina se je zbrala v stolni cerkvi in šla v škofovo palačo okoli 3/4 9, da slovesno upelje novega višega pastirja. Ko stopijo škofje (Pagačar kot kanonik opravljen na levi strani nadškofa goriškega) v cerkev, potihnejo orglje in veličasten „Ecce sacerdos magnus“ zadoni, spreved pa gre po cerkvi do altarja, kjer je shranjeno Najsvetejše. Škofje pokleknejo in opravijo svojo molitev, duhovščina pa se poda na odkazana mesta, viša za altar, niža v klopi, pripravljene pod kupljo. V bližnjih stolih so prostore vzeli deželni glavar, deželni predsednik, sodnijski predsednik s svojimi višimi uradniki, dva generala en polkovnik in deputacija v Ljubljani bivajočih častnikov zastopala je vojaški stan.

Posvečevanje se je vršilo gladko, nadškof so maševali pri velikem, novi škof pa pri stranskem altarju. Med posvečevanjem je pelo kakih 24 pevcev in pevk na koru pod g. Försterjevim vodstvom izbrane mojsterske kompozicije, tekst se je z opravili pri altarju popolnem vjemal. O tem pozneje.

Po končanem posvečevanju ostala je duhovščina ljublj. škofje z novim škofom pri altarju in stolni dekan prelat Jožef Zupan nagovori novega škofa v latinskem jeziku z znano, njemu lastno navdušenostjo. Ko mu priporoča blagor škofje, stavi mu v izgled dva škofa, Hrena in S lom šeka, ter izrazuje željo, naj bi tudi on škofijo v takem duhu vladal. Iz prestola na ta nagovor odgovori novi škof v lepi latinščini, da živo občuti težo butare, katero je od Boga sprejel ednajsto uro svojega življenja, da si bo pa prizadeval z božjo pomočjo, s pomočjo svojih prečastitih bratov svojo nalogo v resnici spolnovati. Potem so bili vsi duhovni dopuščeni k poljubljemu roke in po končanem tem opravilu šla je procesija zopet v škofijo.

Pogostovanje je bilo na dveh krajih, v škofovi palači za višo duhovščino in druge povabljenе visoke osebe, v semeniški obedovalnici pa za nižo duhovščino. Tu je bilo čez 90 oseb pri kosilu, katero je začelo točno ob 1. uri. Med kosilom obiše novi škof svoje goste, ki so stajali poslušali njegov pozdrav, ko so se vsedli, poprime semeniški vodja prof. dr. Cebašek besedo in v navdušeni slovenski napitnici omenja delovanja novega škofa in želi, da bi tudi zdaj v novem delokrogu s pomočjo duhovščine v katoliškem duhu vladal lepo pa veliko ljubljansko škofijo.

Z gromovitimi živio — in slava — klici je sprejela duhovščina to napitnico, ravno tako tudi odzdrav, v katerem je novi škof povdarjal, da bo treba z združenimi močmi delati v prid škofije, in prosil, naj mu z naprejem vselej nasproti pridejo z zaupanjem. Napitnica škofova je veljala duhovščini viši in niži cele škofije.

Potem se je podal novi škof v svojo palačo grede po obedovalnici so ga spremljali navdušeni živio — in slava — klici. Kosilo pri knezu in škofu je začelo ob 2 popoldne, vojaška godba je svirala na dvorišču. Nazočih je bilo blizo 70 oseb.

Napivalo se je presvetlemu cesarju, sv. Očetu, konsekratorju prevzvišenemu nadškofu, novemu škofu dr. Pogačarju itd. Pri obeh pojedinah je bila velika veselost in navdušenost.

Zraven škofovega posvečevanja, bila je obrnjena pozornost ljubljanskih prebivalcev na petere nove zvonove za cerkev sv. Petra, koje je vžil Hilcer v dunajskem novem mestu. V četrtek 2. sept. popoldne po 2 peljali so iz kolodvora na ozaljšanih vozeh krasno izdelane zvonove v procesiji pred cerkev. Na kolodvoru se je to-le pripetilo. Ljubljanski zvonar Samassa pripeljal je 4 zvonove, svitle kakor luč, ravno takrat tje, ko so imeli Hilcerjeve odpeljati. Nekatere osebe (ali so bile najete ne vem) so začele hvaliti svitle Samassove in grajati in v nič devati Hilcerjeve zvonove, dobro je bilo, da ni nastal kak prepir. Tudi tako počenjanje ne pridobi zgubljenega zaupanja. V saboto 4. sept. je blagoslovil nove zvonove stolni dekan prelat Jožef Zupan ob 10. uri. Prebivalci fare sv. Petra so se pokazali prave narodnjake. Vsi napisali so bili slovenski, zastave narodne, deklice, ki so kot venec z vencem zvonove obdajale, v beli obleki z višnjevimi in rudečimi trakovi na prsih in enakimi cveticami na glavi. Silno veliko ljudstva je bilo nazočega in zadovoljnost se je brala na obrazih poštenih farmanov, ko so prijazno vbrano natrkvanje novih zvonov zaslišali. V resnici se mora priznati, da je Hilcer svojo nalogo častno rešil.

Ako se sme sklepati iz zvonjenja pri D. M. v Polji na novo zvonjenje pri sv. Petru, bo to zadnje zvonilo toliko veličastnejše, kolikor večji so zvonovi. Veliki tehta 5848 funtov in glas njegov je A. Po končanem opravilu zapele so pevkinje prav krasno pesem na čast novim zvonovom. To petje, kakor sploh v Ljubljani, je moralo človeka razveseliti. Poznalo se je povsod, da se poje z veseljem, z navdušenostjo k večji časti božji. Koralno petje o Ljubljani dobro napreduje posebno v stolni in franciškanški cerkvi. Kadar je kaka posebna slovesnost, ozalšujejo se snažne in lepe cerkve z zelenimi cveticami, s cipresami, palmami itd. Suhih cvetic se malo nahaja.

Ogled.

Avstrija. Delegacije se zberó 21. septembra na Dunaji, državni zbor pa pozneje. Na Češkem je bil 5. t. m. v mestu Trübau-u velikansk shod udov katoliško-političnega društva za češko kraljestvo. Predsedoval je knez Lobkovic, grof Thun, baron Zessner, dr. Barovy, prof. Drozd in kmet Ivan Janiš so govorili. Nazočih udov v dvorani 700, zunaj neštevilna množica. Dnevni redje obsegal: 1. Katoliška cerkev je bila in je zastopnica historičnega prava. 2. Ktero vprašanje daja mislečim največ posla. 3. Socialno vprašanje. 4. Pomen v sedanjih časih obhajanih stoletnic.

V Ljubljani je izdal novoposvečeni knez in škof. dr. Jan. Zl. Pogačar pastirski list. Ustavoverski listi so prinesli odlomke iz njega in so z njim povsem zadovoljni. Posebno tolmačijo stavek „dajte Bogu, kar je božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega“ tako, da naj se duhovščina podvrže državnim temeljnim postavam. Počakajmo, da preberemo ves list, potem bomo o njem sodili, kar je političnega v njem. Nemci ustavoverci imajo zdaj po vseh kotih svoje „parteitage“, da svojim mamelukom blagre nove dobe v starih frazah pogrevajo. Noben govornik pa ne pride do kake nove zdrave misli.

V ogrskem državnem zboru je poslanec Baltazar Horvat v krepkem govoru navsveoval, naj zbornica protokolarično izrazi sočutje kraljevi družini zastran smrti kralja Ferdinanda V. Govorilo se je, da misli ministerstvo napraviti posojilo 90 milijonov gold., ministerski listi pa to vest zanikajo.

Zunanje države. Velike pomenljivosti so dogodki na vshodu, ki dohajajo od raznih strani. Iz Beograda se naznanja, da se vrlo vrše razprave s Črnogoro, o vzajemnem postopanju in delovanju v hercegovinsko-bosniškem vprašanju. Trdi se za gotovo, da odkar stoji Ristič na čelu vnanjih srbskih zadev, se bode Srbija s Črnogoro naposled popolnem sporazumela. V Carigradu je imel avstrijski poslanec grof Zichy avdijenco pri sultanu, kteremu je glede izbarkanja turških vojakov v Kleku rekel, da avstrijska vlada sicer pusti turškim vojakom marširati čez Klek, da ji pa ne dopušča ozir na Slovane, da bi je pustila tudi čez dalmatinsko zemljo.

Iz bojišča imamo te-le naznanila: „Obzor“ piše 5. sept. Vkljub vsem nezgodam in v nemu deževanju bojujejo se ustaši s Turki pri Prozoru in Motajici. Okolo Gradaca in pri Bišćah je nastal upor. Glasoviti beg Kulinovič je poginil. — Zadar 5. sept. V sredo je potolkel Miličević pri Ljubinji 60 Turčinov, požgal 30 hiš in vzel 700 rogate živine, zgubil pa 8 svojih. — Iz Spljeta 7. sept. se brzojavlja „S. N.“ Črnagora začne gotovo najdalje v 10 dneh boj. Senator Plamenac je došel z včerašnjem parobrodom sem, ter gre na Dunaj, kjer ostane nekoliko ur, da pride do 16. sept. zopet v Cetinje. Črnogorska artilerija je uže na meji, vojska je sklicana. Po drugem telegramu gre skoraj pričakovati imenitnih dogodbe na jugoslovanskem bojišču. Poseben tajnik kneza Nikolaja je ruskemu konzulu naznanil, da je knez do sedaj ohranil neutraliteto, da pa Črnogorcev ne more več od boja s Turki zadržati, ker so preveč razburjeni.

Domače stvari.

(Vernim Slovincem na znanje). — Kakor slišimo, bodo v adventnem času v farni cerkvi sv. Ignacija na Travniku duhovne vaje, ktere bo vodil slovec slovensk misijonar. To bo lepa prilika Slovincem dobrot svetega leta se vdeležiti in pripraviti se na sv. božične praznike. Upamo, da bomo o pravem času natančno poročati zamogli, ktere dni in v kterih urah bodo te duhovne vaje, vendar pa že danes opozorujemo verne Slovence v mestu in okolici, naj prej svoja opravila tako vredijo, da bodo imeli v adventnem času, ki je za take pobožnosti naj bolj ugoden, zadosti časa vseh pobožnosti se vdeležiti. Ker je cerkev sv. Ignacija v sredi mesta, ker bodo govori izverstni — to priča misijonarjevo ime, in ker bo gotovo tudi lepo, misijonskemu času primerno petje, se je nadejati prav obilne vdeležbe.

(Za hercegovinske vdove su sirote) darujejo: Č. g. S. Gregorčič 5 gl. — V. S. 2 gl. — Andrej Jug 2 gl. — Šim. Gabršček 2 gl.

(Srečkanje loterije), ktero je napravila gro-

finja Mat. Coronini-eva, je odloženo na 8. decembra 1875.

(„Novice“), ki štejejo že 33 letnikov, so bile v sredo prvokrat konfiscirane.

(V. č. gospod prof. Štefan Kocijančič) je o priliki posvečevanja premilostljivega kneza in škofa ljubljanskega izdal poseben „darček“, knjižico, v kateri je v hebrejskem originalu, v latinski in slovenski prestavi sestavljena pesem na čast dr. Janezu Zl. Pogačarju. Zarad pičlega prostora priobčimo le voščilno pismo, ki se glasi:

Prezvzišeni Knez! Premilostljivi Škof!

Bog je bil Izraelcem po Mojzesu zapovedal, naj mu naredé svetišče, da bo med njimi prebival; ter jim je ukazal, naj v ta namen skup nanesejo darov „zlata in srebra, in broná, višnjeve in zagorelorudeče volne, in dvakrat omočenega škrlata, in tančice, kozjih dlak, in rudečkastih ovnovih kož, in plavkastih kož, šitimovega lesa, in olja za napravo svetilnic, in da se naredi masilo, in lepo dišeče kadilo, onikovih kamnov, in dražih kamnov“ (2. Mojz. XXXV, 5—9.) In vsi so z velikim veseljem in s pripravnim srcem darov donašali, vsakdo kar in kolikor je premogel.

V višjo povzdigo slovesne vesele slavnosti Vašega posvečenja si prizadeva vsakdo po svoji moči kaj donesti, zlata, srebra, dražih kamnov in dišav; jaz vbožček ne premorem toliko, ali z radovoljnim srcem dam, kar imam in kar premorem, nekaj lesa in kozjih dlak; toda gotov sem si, da Vaša Prevzvišenost mojega revnega darčka v Svoji milosti ne zavrže: saj gledate bolj na srce darilčevo, kakor na dar sam.

Veliko prijateljev in spoštovateljev imate, ki Vas resnično ljubijo, in visoko spoštujejo; ali drznem se reči, da jih imate malo, ki Vas višje spoštujejo od mene. Blagovolite tedaj s tem milostljivo sprejeti očiten dokaz tega mojega resničnega spoštovanja, ki sem in vedno ostanem Vaše Prevzvišenosti

naj ponižniši sluga
ŠTEFAN KOCIJANČIČ
profesor sv. pisma stare zaveze
v Goriški duhovščini.

Oznanilo.

HRANILNICA,

zdržena s zastavljalnico

„MONTE DI PIETÀ“

v Gorici

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blašo (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obronih (ratah), primernih posojenemu kaqitalu.

Zastavljalnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navatne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov 8%.

Vojska med Francozi in Nemci leta 1870. in 1871., knjižica sè 102 strani je izšla v C. Mailingovi tiskarni. Cena 50 kr.

Verlag von Gebr. C. & N. Benziger
in St. Gallen. (Schweiz.)

Alte und Neue Welt.

Illustrirtes katholisches Familienblatt zur Unterhaltung und Belehrung. Jährlich 16 Hefte mit Umschlag von 52 Seit. Text mit vielen Illustrationen. Außerdem in 8 Heften je 1 besonderes schönes Einschalt-Bild auf Tonpapier. Preis per Heft: 40 Pfg. oder 50 Cts. per Jahrgang: 6 Mark 40 Pfg. oder 8 Fr.

Ausgabe in 48 Wochen-Nummern per Quartal 1 Mark 60 Pfg. oder 2 Fr.

Dazu eine prachtvolle Oelfarbenbrud-Prämie „Nach der Christbeseherung“ 45 Centimeter hoch und 34 Centimeter breit, gegen Nachzahlung von nur 1 Mark 20 Pfg. oder 1 Fr. 50 Cents.

Zu beziehen durch

F. Wokulat
Buchhandlung in Görz.

OGLAS.

Starši pozor!

S 16. oktobrom začne tukajšna c. k. pripravjalnica svoje drugo šolsko leto. Kakor znano, je namen te šole, prevelikemu pomanjkanju ljudskih učiteljev v okom priti. Do sedaj je moral vsak, kdor je hotel stopiti v učiteljsko izobraževališče, naj manj spodnjo gimnazijo ali realko dovršiti, zdaj ni tega več treba, ampak popolno zadostuje, da eno leto to pripravjalnico z dobrim vspehom obiskuje in po prestanem sprejemnem izpitu se sprejme v izobraževališče. Pogoji za sprejem v pripravnico so: 1. dovršeno 14. leto; 2. telesna sposobnost in npravna nepokvarjenost. 3. odpustno spričevalo ljudske ali meščanske šole. Sprejemajo se dečki in deklice in sicer vsak dan od denšnjega dne začenshi do 16. oktobra ustmeno in pismeno pri podpisnem voditeljstvu. Pridni učenci dobé 50 gl. državne štípendije. Ta šola ni namenjena le za okoličane, ampak ravno tako za Krašovce in Vipavce in sploh za vsacega, kdor se hoče oglasiti. Želeti bi tedaj bilo, da bi se mnogo mladine vdeležilo.

Na Proseku, 17. avgusta 1875.

Voditeljstvo c. k. pripravjalnice.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Dunaji in razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale
Ignacija Hilzerja & sinov

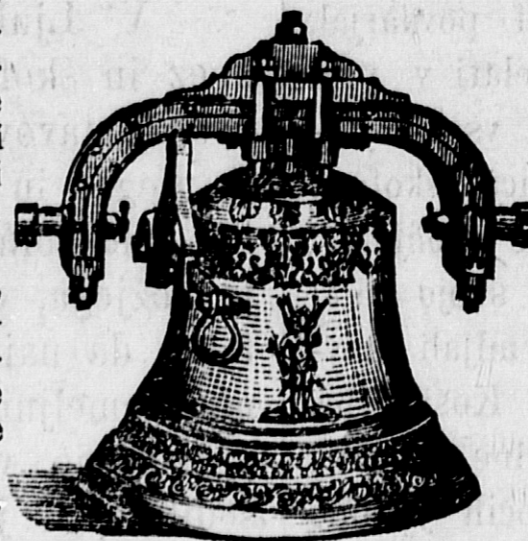
v Dunajskem Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt.)

se priporoča za naročevanje

zvonov vsake teže in vsakega glasa

ter tudi za vsake Za prej odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročstvo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobcih na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepši pojo. Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so vgodni pogoji.

izdelke iz vlitenga metala.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonenji vsi lepo vjemajo in kembli drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla ta livarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zelo priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako, hitreje ali bolj počasi tekó. Ta naprava se da posebno vgodno napraviti pri jarnih iz železa skovanih ki tekó. na okroglih zobeh po lastni c. k. izključljivo priv. iznajdbi.

Kar ta liv. obstoji, 33 l., je vtila 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 c.